

TILINPÄÄTÖS 1.1.-31.12.2023

Tuloslaskema ja tase liitetietoineen

Talousarvion toteutuminen

Toimintakertomus

Kuntajohtajakokous
Seutuhallitus
Yhtymäkokous

16.2.2024
27.3.2024
19.6.2024

Sisältö

SEUTUJOHTAJAN KATSAUS	3
1 TOIMINTAKERTOMUS	4
1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	4
1.1.1 Olennaista kuntayhtymän toiminnasta	4
1.1.2 Hallinto	5
1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys 2023	5
1.1.4 Olennaista kuntayhtymän taloudesta	6
1.1.5 Olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa	6
1.1.6 Henkilöstö	7
1.1.7 Ympäristöasiat	7
1.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	7
1.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	7
1.2 Sisäisen valvonnan selonteko	9
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	10
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	10
1.3.2 Toiminnan rahoitus	10
1.4. Rahoitusasema ja sen muutokset	11
1.5. Kokonaistulot ja menot	11
1.6. Tuloksen käsittely	11
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	12
2.1 Tavoitteiden toteutuminen	12
2.1.1 Lumoava arki	12
2.1.2 Fiksu kasvu	14
2.1.3 Maailmalle auki	16
2.1.4 Seutuyhteistyön yleinen kehittäminen	16
2.1.5 Kansallinen MAL-verkosto	17
2.2 Käyttötalouden toteutuminen	19
2.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	19
2.4 Rahoitusosan toteutuminen	20
3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	21
3.1 Tuloslaskelma	21
3.2 Rahoituslaskelma	22
3.3 Tase	22
4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	23
4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	23
4.2 Tuloslaskelman liitetiedot	23
4.3 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	24
4.4 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	24
4.5 Vakuuksia ja vastuita koskevat liitetiedot	25
4.6 Henkilöstöä, luottamushenkilömaksuja ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot	25
4.7 Luettelot käytetyistä kirjanpitokirjoista	26
5 ALLEKIRJOITUKSET	27
6 TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	28

SEUTUJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2023

Kuntayhtymän 17. toimintavuosi oli monella tavoin onnistunut, vaikka kansallisen ja kansainvälinen ympäristön muutokset eivät voineet olla vaikuttamatta kuntien, yritysten ja asukkaiden arkeen. Seutuyhteistyössä katsottiin kuitenkin eteenpäin ja rakennettiin yhteistä tulevaisuutta kaupunkiseudulle.

Kaupungistuminen jatkui vahvana ja Tampereen kaupunkiseudulle muutti ennätysmäärä uusia asukkaita. Kasvuluvut olivat poikkeuksellisen korkeita vuositasolla, mutta ne tukevat seudun pitkänaikavälin väestösuunnitetta. Korkein kasvu kohdistui Tampereelle, jossa väestö lisääntyi peräti 2,4 %:lla kehyskuntien kasvun ollessa yhteensä 0,8 %. Kuten edellisenä vuonnakin kasvutekijöistä maahanmuutto näyttäytyi vahvana. Väestön luonnollinen kasvu oli jälleen miinusmerkkinen. Kehitys haastaa seutuyhteisöä rakentamaan yhä kansainvälisempää ja ikäystävällisempää kaupunkiseutua.

Kansainvälisyys seutuyhteistyössä näkyi mm. kiinnostuksena Tampere-International Housen toimintaan ja keskusteluina kaupunkiseudun kansainvälistymisen tilannekuvasta. Myös Seutufoorumin teemana oli kansainvälistyminen. Lisäksi linjattiin EU-vaikuttamisen tavoitteita uudelle kaudelle.

Vuoden tärkein prosessi oli kaupunkiseudun Rakennesuunnitelman 2040+ valmistelu, joka päättyi valtuustojen yksimieliseen hyväksymispäätökseen. Kaupunkiseudun kolmas rakennesuunnitelma vahvistaa seudullisia maankäyttöä Vehreä Metropolimme 2040 seutustrategian hengessä. Syksyllä käynnistyivät myös neuvottelut MAL-sopimuksesta 2024-2027 valtion kanssa. Tavoitteena on saada neuvottelutulos kuntien hyväksyttäväksi kesällä 2024.

Kaupunkiseudun asuntomarkkinat toimivat talouden pulssilla. Vuonna 2023 seudulle valmistui vielä yli 6000 asuntoja. Kotimarkkinavetoinen asuntorakentaminen näytti kuitenkin hiljenemisen merkkejä vuoden loppua kohti. Myös kasvulle tärkeä kohtuuhintainen asuntotuotanto koki takapakkia, kun hallitus linjasi ARA-rahoituksen leikkauksista. Kehitys aiheuttaa huolta pitkällä tähtäimellä asuntojen hintojen kohoamisesta ja pienempituloisen väestönosan pärjäämisestä.

Myös kuntien toiminnassa tapahtui 2023 vuoden alusta suuri muutos, kun hyvinvointialueet käynnistyivät. Kunnat alkoivat korostaa tehtävissään yhä enemmän omaa elinvoimansa ja asukkaiden hyvinvointia. Näitä tukevia hankkeita valmisteltiin myös seutuyhteistyönä.

Yhtymäkokous valitsi uuden seutuhallituksen valtuustokauden puoleenväliin tultaessa. Seutuhallituksen puheenjohtajaksi valittiin Tampereen pormestari Kalervo Kummola. Pääosa seutuhallituksen muusta jäsenistöstä valittiin jatkamaan tehtävässään. Uusi seutuhallitus käsitteli muun muassa seudullisen ICT-strategian ja tavoitteet MAL5-sopimusneuvotteluihin. Keskusteluista välittyi päättäjien vahva tahtotila muun muassa raideliikenneseudun rakentamiseen ja seudun tasapainoiseen kehittämiseen. Seutuhallitus käsitteli myös sivistyspalveluiden perinteiset seutuvertailut ja keskusteli koulu-segregaatiosta.

Helmikuun 11. päivä Suomi valitsi itselleen uuden presidentin. Vaaleissa korostui suomalaisen demokratian vahva tila ja toisia kunnioittava keskustelu. Samalla tyylillä seutuhallitus on rakentanut kuntayhteistyötä jo vuosia. Suuri kiitos arvostavasta yhteistyöstä kaupunkiseudun kuntien päättäjille, seutuhallitukselle sekä seututyötä valmisteleville kuntajohtajille, seudun asiantuntijatyöryhmille ja seututoimiston asiantuntevalle henkilöstölle.

Seutujohtaja Päivi Nurminen

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Olennaista kuntayhtymän toiminnasta

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä huolehtii perussopimuksensa mukaan kuntayhteistyön yleisestä kehittämisestä kaupunkiseudulla. Käytännössä kuntayhtymä organisoii kuntien välistä yhteistyötä asiantuntija-, virkamiesjohto- ja luottamushenkilötasolla. Toiminnan painopisteet ovat maankäytön, asumisen, liikenteen, sivistyspalvelujen alueilla sekä kestävästä kehityksestä ja ennakoitavuudessa.

Vehreä metropolimme -strategian toteuttaminen

Kattavan ja osallistavan prosessin myötä uudistettu seutustrategia hyväksyttiin keväällä 2022 jäsenkuntien valtuustoissa. Strategiaa on toteutettu pääviestien lumoava arki, fiksu kasvu ja maailmalle auki mukaisesti asetetuilla vuosittaisilla toiminnallisilla tavoitteilla.

Rakennesuunnitelma 2040+ päivitystyö

Rakennesuunnitelma 2040+ valmistui ja jäsenkunnat hyväksyivät sen yksimielisesti valtuustoissaan joulukuussa 2023. Rakennesuunnitelma on kuntien tahdon ilmaisu tulevasta kaupunkiseudun rakenteen kehittämisestä ja tavoitteellisesta tilasta vuoteen 2040.

MAL-sopimuskumppanuus (maankäyttö, asuminen ja liikenne)

Kaupunkiseudun kuntien ja valtion välisen MAL-sopimuksen toteutus jatkui vuonna 2023 tuloksellisesti hyvin. Seuraavan MAL-sopimuksen (2024-2027) neuvottelu käynnistyi 6.9.2023 tilaisuudessa valtio-osapuolen kanssa ja sopimus valmistuu kevään 2024 aikana.

Tampereen kaupunkiseudun yhteistyö ja kasvun jatkuminen

Seutuyhteistyön kautta kaupunkiseudun kokonaiskasvu ja vetovoima ovat pysyneet vahvoina ja Tampereen kaupunkiseutu on vakiinnuttanut kiistattoman asemansa Suomen toisena metropolina. Väestökasvun virrat vaihtelevat mutta määrällisesti kaupunkiseudun kasvu on pysynyt rakennesuunnitelman 2040+ tavoitteellisella tasolla. Vuoden 2023 ennakkotietojen mukaan vuotuinen kasvu on ennätyskäsittelyä yli 7000 asukasta.

MAL-verkosto

Maankäytön, asumisen ja liikenteen kansallinen teemaverkosto, MAL-verkosto, jatkoi toimintaansa vakiintuneen mallin mukaisesti. Työllä tuetaan jäsenyhteisöjen MAL-työn integraatiota ja ilmiöpohjaista suunnittelua. Verkostossa oli jäsenenä vuonna 2023 yhteensä 18 jäsenkaupunkia tai -seutua, YM, LVM, Traficom, Väylä, ARA ja Kuntaliitto. Kuntayhtymä on verkoston vastuuorganisaatio.

1.1.2 Hallinto

Seutuhallitus 1.8.2021–31.7.2023

jäsen

Anna-Kaisa Ikonen, pj, Tampere, KOK
 Raimo Kouhia, 1. vpj., Kangasala, SDP
 Mauri Heiska, 2 vpj., Ylöjärvi, PS
 Matti Helimo, Tampere, VIHR
 Johanna Loukaskorpi, Tampere, SDP
 Jouni Markkanen, Tampere, KOK
 Anne Nyman, Nokia, VAS
 Kristiina Pispala, Vesilahti, KOK
 Aarne Raevara, Tampere, PS
 Sirpa Repo, Pirkkala, VIHR
 Pekka Salmi, Tampere, SDP
 Jussi Viljanen, Orivesi, KOK
 Pauliina Österberg, Lempäälä, KESK

varajäsen

Anne-Mari Jussila, Tampere, KOK
 Mari Orell, Kangasala, VIHR
 Aki Leppänen, Ylöjärvi, VAS
 Brigita Krasniqi, Tampere, VIHR
 Anne Liimola, Tampere, SDP
 Aleks Jäntti, Tampere, KOK
 Jari Tuominen, Nokia, KOK
 Tanja Salo, Vesilahti, PS
 Lassi Kaleva, Tampere, PS
 Katri Virkkunen, Pirkkala KOK
 Ilkka Porttikivi, Tampere, SDP
 Matti Koppanen, Orivesi, KESK
 Maria Päivänen, Lempäälä, SDP

Seutuhallitus 1.8.2023–31.7.2025

jäsen

Kalervo Kummola, pj, Tampere, KOK
 Raimo Kouhia, 1. vpj., Kangasala, SDP
 Toni Kolehmainen, 2 vpj., Ylöjärvi, PS
 Matti Helimo, Tampere, VIHR
 Inna Rokosa, Tampere, SDP
 Anne-Mari Jussila, Tampere, KOK
 Anne Nyman, Nokia, VAS
 Kristiina Pispala, Vesilahti, KOK
 Aarne Raevara, Tampere, PS
 Sirpa Repo, Pirkkala, VIHR
 Pekka Salmi, Tampere, SDP
 Jussi Viljanen, Orivesi, KOK
 Pauliina Österberg, Lempäälä, KESK

varajäsen

Elina Järvenpää, Tampere, KOK
 Mari Orell, Kangasala, VIHR
 Aki Leppänen, Ylöjärvi, VAS
 Vilma Järvisalo, Tampere, VIHR
 Anne Liimola, Tampere, SDP
 Jouni Markkanen, Tampere, KOK
 Jari Tuominen, Nokia, KOK
 Tanja Salo, Vesilahti, PS
 Lassi Kaleva, Tampere, PS
 Katri Virkkunen, Pirkkala KOK
 Ilkka Porttikivi, Tampere, SDP
 Matti Koppanen, Orivesi, KESK
 Maria Päivänen, Lempäälä, SDP

Seutuhallituksen kokousten esittelijänä oli seutujohtaja Päivi Nurminen. Sihteerinä toimi seutusih-
 teeri Juhani Pohjonen. Kuntajohtajakokouksen edustajana seutuhallituksen kokouksiin osallistui pu-
 heenjohtaja, konsernijohtaja Juha Yli-Rajala. Seutuassistentti Minna Lehrbäck osallistui kokouksiin tie-
 dottajana.

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys 2023

Syksyllä 2023 julkaistun VM:n katsauksen mukaan iso kuva ei ole muuttunut keväällä 2023 tehdystä
 talouden sopeutuspaheen arvioinnista, vaikkakin arvioitu rahoituksen tasapaino on hieman heikenty-
 nyt. Katsaus painottaa, että kuntataloudessa on edelleen rakenteellista tulojen ja menojen epäsuht-
 eaa, joka on ratkaistava tulevina vuosina. Ennustekaudella 2024-2027 kuntatalouden vuosikatteet riit-
 tävät kattamaan poistot mutta eivät riitä nettoinvestointeihin. Kuntataloudessa on siis edelleen pai-

netta velkaantumiseen. Ennustekauteen sisältyy kaksi isoa kuntaa koskettavaa uudistusta, jotka lisäävät epävarmuutta: Toiselle toimintavuodelleen jatkavan hyvinvointialueuudistuksen lopulliset vaikutukset ja 1.1.2025 uutena käynnistyvän TE-uudistuksen vaikutukset.

Pirkanmaan ja kaupunkiseudun talous on vientivetoista ja täten suhdanneherkkää. Lisäksi mm. rakentamisen lähes täysi pysähtyminen on näkynyt tuotannon ja työllisyyden kehityksessä. Kuvaavaa on, että työllisyys heikentyi merkittävästi vuoden 2023 aikana myös kaupunkiseudulla. Verrattuna vuoden 2022 loppuun oli kaupunkiseudun työttömyys kasvanut 2,1 prosenttiyksiköllä ollen 9,2 (7,1). Yleisen näkemyksen mukaan kevään 2024 aikana Pirkanmaalla ja kaupunkiseudulla odotetaan kuitenkin investointien lisääntymistä ja tuotantokapasiteetin nosta.

Työllisyyden ja tuotannon taantuminen ei kuitenkaan näkynyt kaupunkiseudun ennätysmäisessä vetovoimassa vuonna 2023. Kaupunkiseudun väestönkasvu (1,79 %) jatkui selvästi valtakunnan väestönkasvua (0,3 %) nopeammin. Muihin isoihin kaupunkiseutuihin verrattuna kasvua oli yhtä paljon kuin Helsingin seudulla. Kaikkiaan väestö lisääntyi 7311 asukkaalla, joista Tampereen osuus oli 6057 asukasta (83 %) ja kehyskunnat 1254 asukkaalla. Vuoden 2023 lopussa kaupunkiseudulla oli 416 653 asukasta, joista Tampereella 255 066 (60,8 %) ja kehyskunnissa 161 587.

1.1.4 Olennaista kuntayhtymän taloudesta

Seutuyksikön kautta organisoitavan seutuyhteistyö toteutui vakiintuneen laajuusena n. 1,3 M€, joka merkitsee n. 3 euroa/kaupunkiseudun asukas.

Kuntien maksuosuudet toteutuivat kuntien ohjauksen mukaisina.

Kuntien maksuosuuksien kehitys 2021-2023

	TP2021	TP 2022	Muutos % 2021- 2022	TP 2023	Muutos % 2022- 2023
Yhteensä	1 015 100	1 135 100	11,8	1 175 100	3,5
Kangas-					
ala	82 529	91 861	11,3	95 110	3,5
Lempäälä	60 461	67 948	12,4	70 450	3,7
Nokia	87 351	98 312	12,5	101 700	3,4
Orivesi	24 024	25 687	6,9	26 180	1,9
Pirkkala	50 462	56 470	11,9	58 910	4,3
Tampere	612 893	687 262	12,1	712 030	3,6
Vesilahti	11 446	12 453	8,8	12 960	4,1
Ylöjärvi	85 934	95 107	10,7	97 770	2,8

1.1.5 Olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa

Vehreä metropolimme -seutustrategian toteuttaminen on käynnistynyt hyvin. Rakennesuunnitelma 2040+ hyväksyttiin jäsenkuntien valtuustoissa joulukuussa 2023. Syksyllä valmisteltiin jäsenkuntien vahvalla tuella talousarvio vuodelle 2024, johon sisältyi uusi henkilöresurssi asumisen ja asuntopolitiikan teemaan. Resurssilisäys on merkittävä panostus seutuyhteistyöhön.

Taloudellisesti vuosi 2023 sujui tasapainoisesti talousarvion ja seutuhallituksen päätösten mukaisesti. Tilinpäätös näyttää 39 144,60 euron alijäämää, johon sisältyy runsaan 13 000 euron kirjaus vuosien 2020-2023 oikaistuja vuokratuloja.

1.1.6 Henkilöstö

Kuntayhtymällä oli vuoden vaihteessa palkattuna yhteensä 12 henkilöä, joista 2 oli kansallisen MAL-verkoston henkilöstöä. Vakinaisessa virka- tai työsuhteessa oli 9 henkilöä ja 3 toimea oli täytetty määräaikaisena.

Kuntayhtymän henkilöstö kokoontuu viikoittain yhteiseen palaveriin, jossa käsitellään ajankohtaisia työ- ja henkilöstöasioita. Jokaisella työntekijällä on henkilökohtainen kehityskeskustelu, jossa voi tuoda mahdollisia työhön liittyviä näkemyksiä ja kehittämisteemoja esille. Lisäksi johto on aina henkilöstön käytettävissä erilaisten asioiden ja tilanteiden ratkaisemiseksi.

Henkilöstölle maksutta tarjottava työterveyshuolto sisältää työterveyslääkäri johtoiset palvelut. Kuntayhtymä tarjoaa henkilöstölle Smartumin liikunta- ja kulttuuriedun. Ateriatuki ja työsuhdematkalippu ovat käytössä. Vuoden 2023 aikana aloitettiin työsuhdetukipolku- ja työsuhdematkatyösuhteiden käyttämättömyyden vähentämiseksi ja mahdollisuus käyttää 1 tunti viikossa liikuntaan/virkistykseen työajalla.

1.1.7 Ympäristöasiat

Kuntayhtymän omalla välittömällä toiminnalla ei ole merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Kuntayhtymän asiantuntijatyönä valmistelevilla suunnitelmilla on vaikutusta tulevaisuuden ympäristön kehitykseen. Ympäristötekijöiden ja kestävä kehityksen merkitys on huomioitu kaikissa kuntayhtymän toteuttamassa yhdyskuntarakenteeseen vaikuttavassa suunnittelussa. Tavoitteena on ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä kaupunkiseutu.

1.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Seutustrategian, rakennesuunnitelma2040+ ja MAL-sopimuksen toteuttamisen myötä seutuyksikön toiminta jatkuu pääosiltaan vakiintuneen muotoisena ja laajuisena. Seutuyhteistyöllä on vahva omistajien tuki tuleville vuosille. Jäsenkuntien osoittama lisäresursointi vuodelle 2024 tukee asumisen ja asuntopolitiikan kehittämistä kaupunkiseudulla, kun asuntopäällikkö aloittaa 1.3.2024.

MAL-verkoston toiminta jatkuu perustoiminnan osalta vakiintuneella tasolla. Hankkeisiin hakeudutaan aktiivisesti ja osallistutaan myös kumppanuuksien kautta.

1.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Kuntayhtymällä ei ole korko-, valuutta eikä luottoriskejä. Kuntayhtymällä ei myöskään ole likviditeettiriskiä vaan maksuvalmiuden ylläpitämiseksi on voitu osoittaa, jäsenkuntien suostumuksella, riittävät kassavarat huomioiden kuntayhtymän toiminnan vakiintunut taso.

Kuntayhtymällä ei ole tavanomaisen konsulttitoiminnan tai arkipäiväisen oman toiminnan mukaisista sopimuksista poikkeavia sitoumuksia, joissa voisi olla merkittäviä riskejä tai epävarmuustekijöitä.

Konsulttisopimukset perustuvat talousarvioon sekä seutuhallituksen tai seutujohtajan päätöksiin.

Vahinkoriskien varalta kuntayhtymällä on yritysvarakuutus.

Kuntayhtymän välittömään toimintaan ei liity ympäristöriskejä.

Käytännössä seutuyhteistyötä valmistellaan kuntien johtavista viranhaltijoista koostuvissa asiantuntijatyöryhmissä ja työskentely on kehittämishankkeita. Kullakin työryhmällä on asioiden valmistelua ja työryhmien välistä tiedonkulkua edistävä asiantuntijasihteeri. Työ on kehittämiseen liittyvää asiantuntijatyötä. Työryhmille on hyväksytty työjärjestys.

Projektit vaihtelevat ajallisesti muutaman kuukauden kestoisista yli vuodenkin mittaisiin. Projekteihin osallistuu kuntayhtymän omien asiantuntijoiden lisäksi kuntien johtavia viranhaltijoita ja usein myös ulkopuolisia konsultteja. Projekteihin liittyviin toiminnallisiin riskeihin kuntayhtymä on varautunut laatimalla projektinhallintaohjeet, jotka seutujohtaja on vahvistanut.

Kokonaisuudessaan voidaan arvioida, että seutuyhteistyö on hyvin matalan riskin toimintaa. Nyky-muotoisella seutuyhteistyöllä on vahva omistajien tuki, eikä merkittäviä epävarmuustekijöitä ole näköpiirissä. Omistajien tuki seutuyhteistyölle konkretisoitui hyvin vuosina 2022 ja 2033. Näinä vuosina jäsenkuntien valtuustoissa hyväksyttiin yksimielisesti ensin seutustrategia ja sen jälkeen rakenne-suunnitelma.

1.2 Sisäisen valvonnan selonteko

Kuntalain mukaisesti yhtymäkokous hyväksyi 26.6.2014 kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joiden mukaan sisäinen valvonta ja riskienhallinta toteutuvat osana kuntayhtymän normaalia johtamis- ja seurantajärjestelmää.

Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa seutuhallitus. Seutuhallitus on omalta osaltaan valmistellut ja hyväksynyt sisäisen valvonnan periaatteet. Lisäksi seutuhallitus on tehnyt päätökset kuntayhtymän nimenkirjoitusoikeuksista, pankkitilin käyttöoikeuksista, myöntänyt luottokorttien käyttöoikeudet, päättänyt kuntayhtymän tilaus- ja hankintavaltuudet sekä päättänyt kirjanpidon ja palkanlaskennan tositteiden ja kirjausten hyväksymiskäytännön sekä nimennyt johtavassa asemassa olevat tilivelvolliset henkilöt. Hallintosäännöllä ja seutuhallituksen päätöksillä varmistetaan, että kunkin tilivelvollisen henkilön asema, tehtävät, vastuut ja velvollisuudet on tiedostettu jokaisessa tilanteessa.

Käytännössä sisäisestä valvonnasta vastaavat seutujohtaja ja seutusihteeri, jotka osallistuvat tilivelvollisina kaikkien kuntayhtymän toimintaa ja varainkäyttöä koskevien päätösten valmisteluun ja täytäntöönpanoon.

Konkreettisesti sisäinen valvonta toteutuu päätösvalmistelussa ja päätösten täytäntöönpanossa sekä kuntayhtymän sähköisissä talousprosesseissa. Tilivelvollisina asioiden valmistelijoina ja täytäntöönpanijoina seutujohtaja ja seutusihteeri vastaavat, että kuntayhtymän toiminta ja varainkäyttö vastaavat säädöksiä, on tehokasta ja taloudellista sekä noudattaa hyvää hallinto- ja johtamistapaa.

Taloushallinnon päivittäispalveluista on palvelusopimus Monetra Oy:n kanssa. Palvelusopimus kattaa sähköisen ostolaskujen kierrätyksen, kirjanpidon, palkanlaskennan, viranomaistilitykset, laskutuksen ja maksuliikenteen. Taloushallinnon palveluista on palvelun toteuttajan kanssa käyty läpi palveluprosessit, niiden kuvaukset ja laadun varmistus. Vuosittain pidetään asiakasneuvottelu ajankohtaisista asioista taloushallinnon palvelukeskuksen vastaavien henkilöiden kanssa. Prosesseissa on kiinnitetty huomioita, että työvaiheet on riittävällä tavalla eriytetty toisistaan.

Sisäisessä valvonnassa ei ole tullut ilmi huomautettavaa.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2023	2022
Toimintatuotot	1 641 037,27	1 443 656,99
Toimintakulut	-1 679 904,25	-1 443 108,79
Toimintakate	-38 866,98	548,20
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	12,65	13,42
Korkokulut	-290,27	-383,09
Muut rahoituskulut	0,00	0,00
Vuosikate	-39 144,60	178,53
Poistot ja arvonalentumiset	0,00	0,00
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tilikauden tulos	-39 144,60	178,53
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	-39 144,60	178,53

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	97,7 %	100,0 %
---------------------------------	--------	---------

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	- 39 144,60	178,53
Investointien rahavirta	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	- 39 144,60	178,53
Rahoitustoiminnan rahavirta		
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	221 739,00	- 240 470,78
Rahoituksen rahavirta	182 594,40	- 240 470,78
Rahavarojen muutos	182 594,40	- 240 292,25
Rahavarat 31.12.	740 438,19	557 843,79
Rahavarat 1.1.	557 843,79	798 136,04
Tunnusluvut		
Kassan riittävyys, pv	161 pv	141 pv

1.4. Rahoitusasema ja sen muutokset

Tase ja sen tunnusluvut

Vastaavaa	2023	2022	Vastattavaa	2023	2022
Pysyvät vastaavat			Oma pääoma		
Aineelliset hyödykkeet			Peruspääoma	162 478,00	162 478,00
Osakkeet ja osuudet	21,00	21,00	Ed. tilik. ylijäämä	461 916,18	461 737,65
			tilik. ylijäämä	-39 144,60	178,53
Vaihtuvat vastaavat			Vieras pääoma		
Pitkäaikaiset					
Muut saamiset	11 649,92	11 649,92			
Lyhytaikaiset			Lyhytaikainen		
Myyntisaamiset	26 188,28	293 775,00	Saadut ennakot	118700,00	153 000,00
Muut saamiset	52 335,09	26 287,26	Ostovelat	79 646,74	59 993,02
Siirtosaamiset	158 600,00	138 035,53	Muut velat	24 380,37	17 770,40
Rahat ja			Siirtovelat	181 255,79	172 921,95
pankkisaamiset	740 438,19	557 843,79			
Vastaavaa yht.	<u>989 232,48</u>	<u>1 027 612,50</u>	Vastattavaa yht.	<u>989 232,48</u>	<u>1 027 612,50</u>

Tunnusluvut	2023	2022
omavaraisuusaste %	59,2 %	60,8 %
$\frac{100 \times (\text{Omapääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})}{(\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})}$		
suhteellinen velkaantuneisuus %	24,6%	22,7 %
$\frac{100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot})}{\text{Käyttötulot}}$		
Kertynyt ylijäämä (-alijäämä)	422 771,58	461 916,18

1.5. Kokonaistulot ja menot

TULOT		MENOT	
Toimintatuotot	1 641 037,27	Toimintakulut	1 679 904,25
Korkotuotot	0	Korkokulut	0
Muut rahoitustuotot	12,65	Muut rahoituskulut	290,27
Investoinnit	0	Investoinnit	0
Rahoitustoiminta	0	Rahoitustoiminta	0
Kokonaistulot	1 641 049,92	Kokonaismenot	1 680 194,52

1.6. Tuloksen käsittely

Seutuhallitus esittää, että tilikauden alijäämä 39 144,60 euroa siirretään oman pääoman tilikauden ylijäämä/alijäämätilille.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Tavoitteiden toteutuminen

Jäsenkunnat hyväksyivät alkusyksystä 2022 Vihreä metropolimme -strategian ja sen toteutusohjelman, jotka ohjasivat tavoitteiden asettamista vuodelle 2023. Tavoitteissa on huomioitu myös rakenne-suunnitelman 2040 ja MAL- sopimuksen toteuttaminen. Toiminnalliset tavoitteet esitetään seutustrategian pääviestien mukaisesti. Lisäksi kuvataan seutuyhteistyön yleinen kehittäminen ja kansallisen MAL-verkoston painopisteet 2023.

2.1.1 Lumoava arki

Seutustrategia: Kaupunkiseudulla voi asua eurooppalaisittain urbaanisti tai maaseudun kylissä. Naapurustomme ovat turvallisia ja viihtyisiä. Asukkaille on tarjolla älykkäitä liikkumismahdollisuuksia ja elämyksiä vapaa-aikaan. Luonnon sinivihreys ihastuttaa arkeamme. Kuntien palvelut on viritetty tuottamaan asukkaille hyvinvointia ja elämänlaatua. Asukasosallisuus ja yhteenkuuluvuus vahvistavat ilmapiiiriä. Kaupunkiseutu on kaikille läheinen.

1. Uudistamme seudulliset palveluverkkoperiaatteet yhdyskuntarakenne, paikkariippumattomuus, seudullisuus ja hyvinvointialueiden käynnistyminen huomioiden.

Raportointi 31.12.2023, tavoite on toteutunut kokonaan

Rakennesuunnitelmassa 2040+ tunnistettiin suotuisuusalueet seudullisten palveluiden sijoittumiseen. Suunnitelma tukee kuntien yhteistyötä palveluiden tarjoamisessa ja on samalla viestinä hyvinvointialueelle palveluiden suotuisista sijainneista seudulla.

2. Rakennamme seudullisen opinpolkuindeksin hyvinvointi-indeksin rinnalle ehkäisemään alueellista eriytymistä ja edistämään koulutuksellista tasa-arvoa.

Raportointi 31.12.2023, tavoite on toteutunut kokonaan

YM:n ja OKM:n rahoittamassa TAKE-hankkeessa (Tampereen seudun alueellisen eriytymisen ja koulu-segregaation ehkäiseminen) rakennettiin seudullinen opinpolkuindeksi, jolla voidaan seurata kaupunkiseudun alueellista eriytymistä ja koulusegregaatiota. Lisäksi hankkeesta kirjoitettiin loppuraportti, joka esittelee opinpolkuindeksin sisältöjä sekä toimenpide-ehdotuksia alueellisen eriytymisen ja koulusegregaation ehkäisemiseksi. TAKE-hankkeen loppuraportti hyväksyttiin seutuhallituksessa marraskuussa 2023.

TAKE-hankkeelle saatiin jatkorahoitus vuosille 2023-2025. TAKE-hankkeen työtä jatkava Tampereen kaupunkiseutu – Paras kasvupaikka lapsille -hanke käynnistyi syyskuussa 2023. Hanke keskittyy TAKE-hankkeessa tehdyn työn jatkamiseen ja loppuraportin toimenpide-ehdotusten toimeenpanoon. TAKE-hankkeen loppuraportti julkaistiin lokakuussa 2023, jonka jälkeen seudulliset työryhmät sopivat toimenpide-ehdotusten toimeenpanosta.

3. Edistämme kävelyn ja pyöräliikenteen kehittämisohjelman toimeenpanoa.

Raportointi 31.12.2023, tavoite on toteutunut kokonaan

Seudulla on toteutettu yhteistyössä seudun pyöräliikenteen pääreitistön nykytilan inventointi sekä tavoitetilanteeseen tähtävien kehittämistarpeiden määrittäminen. Työ on antanut lähtökohtia MAL-sopimukseen valmistautumiseksi. Pyöräliikenteen seutuverkon kehittäminen on priorisoitu seudun MAL-sopimukseen valmistautumisen yhteydessä yhdeksi kärkiteemaksi.

Seudulla on laadittu kestävän ja turvallisen liikkumisen suunnitelma, jossa on määritetty visio ja tavoitteet sekä toimenpiteet. Suunnitelman sisällöt täydentävät ja tarkentavat seudulla jo laadittuja kestävään liikkumiseen kytkeytyviä kehittämisohjelmia ja tavoitteita teemoissa, joihin ei ole jo ollut olemassa selkeitä toimenpiteitä. Työn yhteydessä kuntiin perustettiin kestävän ja turvallisen liikkumisen ryhmät, jotka jatkavat toimintaansa erityisesti kasvatusta, valistusta ja tiedotustehtävien toimeenpanemiseksi. Liikennejärjestelmätyöryhmä on valtuuttanut liikennejärjestelmäpäällikön valmistelemaan itselleen teemaan kytkeytyvän seudullisen alatyöryhmän perustamista. Seudullisen työryhmän pääfookukseksi muodostuu pienten ja kustannustehokkaiden infraratkaisujen edistämisen ja MAL-rahaman alkoiminen. Seudullisen ryhmän toiminta täsmentyy MAL-sopimuksen myötä.

Edellä mainittuja suunnittelua ja selvitystehtäviä on tehty ELY-keskuksen ja kuntien yhteistyössä hyödyntäen MAL-sopimuksen mahdollistamaa valtion rahoitusta.

Seudun keskusta -työryhmän järjestämässä webinaarissa käsiteltiin liikennejärjestelmäkehittämisen keinoja keskustojen kehittämiseksi. Tilaisuuden tavoitteena oli perehdyttää seudun toimijoita liikenne asiantuntijoiden näkemyksistä ja seudullisista aineistoista keskustojen kehittämiseksi.

4. Edistämme lähijunaliikenteestä, raitiotieliikenteestä ja muusta joukkoliikenteestä laadittujen seudullisten selvitysten toimeenpanoa.

Raportointi 31.12.2023, tavoite on toteutunut kokonaan

Lähijunaliikenteen tiekarttaa on toimeenpantu toteuttamalla ratakapasiteettiselvitys yhteistyössä Väyläviraston kanssa. Selvityksen pohjalta käynnistettiin edelleen selvitys seudun potentiaalisimpien seisakepaikkojen nykytilanteen kuvaamiseksi MAL-sopimusneuvottelujen lähtökohdaksi. Lähijunaliikenteen ensivaiheen seisakkeiden toteuttaminen sekä pitkän jänteen seisakkeiden suunnittelu ja selvitysyhteistyö ovat määritetty seudun MAL-sopimukseen valmistautumisen yhteydessä yhdeksi kärkiteemaksi.

Seudulta on lausuttu LVM:n arviomuistioon henkilöjunaliikenteen palveluista 2030 luvulla. Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän sekä joukkoliikenne viranomaisen edustajat on kutsuttu osallistumaan LVM:n käynnistämään, raidereformihankkeeseen kytkeytyvään, Suomen junaliikenteen osamarkkinoiden nykytilaa ja kehittämispotentiaalia kartoittavan selvitystyön ohjausryhmään. Tampereen kaupunkiseudun edustajat ovat tuoneet yhdessä HSL:n kanssa raidemarkkinan uudistamiseen tähtäävään prosessiin näkökulmaa alueellisesta junaliikenteestä ja sen kehittämisen potentiaalista.

Seudulla on toteutettu raitiotien hankesuunnittelua Pirkkala-Linnainmaa välillä ja valmisteltu toteuttamiseen tähtäävää suunnittelua. Ylöjärven suunnalla on tehty tarkentavaa yleissuunnittelua. Raitiotiehin kytkeytyvää suunnittelua on tehty kuntalähtöisessä yhteistyössä, jossa mm. Tampereen raitiotie oy, Nysse ja Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymät ovat olleet asiantuntijoina mukana.

Sekä raitiotiehen että lähijunaliikenteeseen kytkeytyvät tarkemmat suunnitelmat on tunnistettu osana seudun joukkoliikenteen kehittämisen suuntaviivoja, jotka on laadittu rakennesuunnitelman päivittämisen sekä seudun joukkoliikenneyhteistyön lähtökohdaksi. Selvitys toteutettiin kaupunkiseudun kuntayhtymän ja joukkoliikenneviranomaisen yhteistyössä.

5. Lisäämme seudullista asukasosallisuutta Seutupaneelia ja digitaalisuutta hyödyntäen.

Raportointi 31.12.2023, tavoite on toteutunut kokonaan

Seutupaneeliin kuuluvien asukkaiden määrä on noussut vuodessa yli tuhannella asukkaalla, ja paneeliin kuuluu nykyisin yli 1800 seudulla asuvaa tai asioivaa asukasta. Asukkaita on kutsuttu seutupaneelin kautta vastaajiksi erilaisiin kyselyihin, joiden vastaajamäärät ovat vaihdelleet sadoista tuhansiin vastaajiin. Lisäksi (muutamia satoja) asukkaita on osallistunut asukaswebinaareihin RASU2040+ päivittämisen vuorovaikutusvaiheissa.

Seutupaneelin toimintamalli on herättänyt kiinnostusta myös ulkoisissa sidosryhmissä (esim. Sitra, Kuntaliitto, hyvinvointialueet) ja sitä on esitelty mm. Kaupunkitutkimuksen päivillä Turussa 4-5.5.2023.

Seututoimisto on käynyt myös Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa vuoropuhelua mahdollisen laajemman (hyvinvointialue/maakunta) yhteisen asukaspaneelin perustamisesta. Loppuvuodesta toteutettiin yhteistyössä Pirkan kanssa Sitran rahoittamia ja konsultin toteuttamia haastatteluita, joissa selvitettiin seutupanelistien osallistumisen motivaatiotekijöitä ja odotuksia osallistumismahdollisuuksien kehittämisestä.

Syksyn aikana Seutupaneelin jäsenille tarjottiin osallistumismahdollisuus liikenneturvallisuuskyselyyn (toteuttajina ELY-keskus yhteistyössä liikennejärjestelmätyöryhmän kanssa) ja Tampereen kaupungin kyselytutkimukseen asuinalueiden ja palveluiden kehittämiseen (kyselyn kohdealueina Lentävänniemi, Rauhaniemi, Niemenranta ja Halkoniemen satama).

Seututoimisto on seurannut ja odottaa Seutupaneelin jatkokehittämisen mahdollistavan hankerahoituksen aukeamista joko kansallisista tai EU rahoituslähteistä.

2.1.2 Fiksu kasvu

Seutustrategia: Toimimme ekologisesti kestävästi ja kuntarajattomasti. Kasvun selkärankana on eheä ja vahva yhdyskuntarakenne. Seudullinen elinkeinopolitiikka vauhdittaa yritystoiminnan kestävää siirtymää ja panostaa valittuihin kärkiin. Kaupunkiseudun työpaikat lisääntyvät, koulutus ja osaaminen kohtaa työpaikkojen tarpeet. Yritysten sijoittumisessa ei katsota kuntarajoja.

6. Valmistelemme Rakennesuunnitelman 2040+ päivityksen hyväksyttäväksi kunnissa.

Raportointi 31.12.2023, tavoite on toteutunut kokonaan

Rakennesuunnitelma 2040+ on valmisteltu seudullisessa yhteistyössä. Kuntien valtuustot hyväksyivät rakennesuunnitelman yksimielisesti joulukuussa 2023. Suunnitelma on koottu kolmen seutustrategian teemoja esiin tuovan kartan ja selosteen kautta, joista on koonti yhdessä kokonaisuutta kuvaavassa kartassa ja selosteessa. Rakennesuunnitelman kartat ilmentävät strategista tahtotilaa seudun yhdyskuntarakenteen ja sen keskeisten osien kehittämisestä sekä kuntien keskinäistä yhteistyötä näissä. Rakennesuunnitelman tarkkuustaso ja teemat on määritetty seudullisessa yhteistyössä.

Rakennesuunnitelman taustalle on valmisteltu kiteytykset seudulla toteutetuista keskeisistä maankäytön, asumisen ja liikenteenteemoista. Rakennesuunnitelmaa toimeenpannaan aiempien ohjelmien sekä rakennesuunnitelman viitoittamisen uusien yhteistyöteemojen avulla.

7. Huolehdimme MAL-5 sopimuksen valmistelusta.

Raportointi 31.8.2023, tavoite on toteutunut kokonaan

MAL5-sopimuksen neuvotteluihin on valmistauduttu hyvin työryhmissä, kuntajohtajakokouksessa ja seutuhallituksessa. Neuvottelut käynnistyivät 6.9.2023.

Valmistautumisessa on korostuneet seudun liikennejärjestelmäyhteistyön valmistuneen rakennesuunnitelma 2040+ pohjalta tunnistetut hankkeet ja kehittämistarpeet. Seutuhallitus on hyväksynyt seudun liikennejärjestelmän kehittämiseen kytkeytyvät prioriteetit MAL-sopimusneuvottelujen lähtökohdaksi. Sopimusluonnoksen valmistelua sekä sen tausta-aineistoksi tuotettavaa aineistoa on valmisteltu näistä lähtökohdista. Sopimus valmistuu kevään 2024 aikana

8. Päivitämme seudullisen hiilineutraalisuus (Hinku) -ohjelman ja seuraamme seudullisen hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamista

Raportointi 31.12.2023, tavoite on toteutunut kokonaan

Seututoimiston johdolla vuonna 2022 aloitettu Hinku-ohjelman arviointi ja päivitystyö jatkui läpi koko vuoden 2023 ajan. Uutta kokonaisuutta valmisteltiin vuoden 2023 aikana työnimellä Kestävä siirtymä 2040 –ohjelma. Valmistelussa on järjestetty lähetekeskusteluja ja työpajoja Kestävä siirtymä -työryhmän kokouksessa ja toteutettu vuorovaikutusta seudun asiantuntijoiden kanssa järjestämällä kaksi asiantuntijatyöpajaa syksyn aikana ja toteuttamalla seudun työryhmille suunnattu sähköinen kommentointi.

Kestävä siirtymä -työryhmä linjasi osaltaan kokouksessaan 14.12.2023, että kokonaisuutta kutsutaan ilmasto- ja kestävyystavoitteiksi, eikä Kestävä siirtymä 2040 -ohjelmaksi. Taustalla on mm. ilmastolain kuntavelvoitteen ja siihen varattujen ympäristöministeriön määrärahojen peruutus hallitusohjelman mukaisesti. YM:n määrärahat olisivat tarjonneet seudulle mahdollisuuden henkilöresurssin palkkaamiseksi seudulliseen ilmastokoordinointiin, kuten ohjelmatyön toimeenpanoon.

Ehdotukset kaupunkiseudun uusista ilmasto- ja kestävyystavoitteista valmistuivat joulukuussa 2023 ja niiden hyväksyntä käsitellään seutuhallituksessa helmi-maaliskuussa 2024.

Suomen ympäristökeskuksen kuntien kasvihuonekaasupäästöseurannan mukaan Tampereen kaupunkiseudun kokonaispäästöt ovat vähentyneet vuosien 2005-2021 aikana 24% ja asukaskohtaiset päästöt ovat vähentyneet 32%. Laskentatapana on Hinku-laskenta ilman päästöhyvityksiä. Päästökemitys on oikean suuntaista, mutta edistyminen ei riitä Hinku-tavoitteen saavuttamiseen, missä tavoitteena on 80 % päästövähennys vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Päästövähennystoimia tarvitaan lisää erityisesti liikenteessä ja kaukolämmön tuotannossa.

9. Yhtenäistämme MAL-seurannan aineistoja, kehitämme mittareita ja prosessien automatisointia.

Raportointi 31.12.2023, tavoite on toteutunut kokonaan

Rakennesuunnitelmalle on laadittu oma seurantajärjestelmä VM-rahoitteisessa Seutudigi-hankkeessa. Seurantajärjestelmä otetaan käyttöön rakennesuunnitelman hyväksymisen jälkeen keväällä 2024.

2.1.3 Maailmalle auki

Seutustrategia: Teemme kaupunkiseutua maailmalla tunnetuksi ja parannamme yhteyksiä. Tänne on helppo saapua. Tuemme monikulttuurisuutta ja -kielisyyttä sekä arjen kansainvälis-tymistä. Tänne on mukava juurtua. Seudun työmarkkinat ja koulutusympäristöt houkuttelevat kansainvälisiä osaajia ja oppijoita. Täällä on hyvä kehittyä.

10. Ideoimme, konseptoimme ja tuemme kestävän siirtymän ketteriä kehitysprojekteja.

Raportointi 31.12.2023, tavoite on toteutunut osin

Seututoimisto on osana strategian Maailmalle auki –tavoitetta kerännyt ja priorisoinut yhdessä Kestävä siirtymä -työryhmän kanssa listaa mahdollisista kansainvälisistä kumppanikaupungeista ja –seuduista, joiden suuntaan tavoitellaan yhteishankkeita, benchmarkingia ja esim. vastavuoroisia opintomatkoja. Priorisoidut alueet ovat Göteborg (SWE), Aarhus (DK) ja Arnhem-Nijmegen (NL). Yhteisiä mittajia alueiden valinnassa ovat olleet mm. asema kakkoskaupunkina, edistyksellinen kestävyystyö ja siniviherrakenteen rooli kehitystyössä.

Kuntayhtymä jätti EAKR-rahoitushakemuksen Climate Guard -hankkeesta yhdessä Itämeri-instituutin ja Oulun kaupungin kanssa. Hankkeen tavoitteena on laatia ilmastokestävyyden alueelliset tilannekuvat ja tiekartat ja tuottaa sinivihherstrategia kaupunkiseudulle. Kuntayhtymän osuus hankkeen kokonaisbudjetista on noin 300 000 EUR. Rahoituspäätös saadaan alkuvuodesta 2024. Hankesuunnitelmaan sisältyy verkostoituminen ja hyviin käytäntöihin tutustuminen Itämeren alueen kaupungeissa.

2.1.4 Seutuyhteistyön yleinen kehittäminen

Seutustrategia: Yhteistyön ydin on kuntien välinen luottamus. Kunnat kertovat avoimesti yhteistyöhön vaikuttavat tavoitteensa ja aikeensa. Yhteistyö näkyy kuntien puheissa, teoissa ja toisensa arvostamisessa sekä seutuymmärryksen vahvistumisena. Kaikki kunnat hyötyvät yhteistyöstä. Suuret hyödyt syntyvät pitkäaikaisesta sitoutumisesta yhteisiin tavoitteisiin. Lyhyellä aikavälillä pienetkin onnistumiset ovat tärkeitä. Seutuyhteistyön hankkeisiin osallistuvat kaikki kuntayhtymän jäsenkunnat. Kunnat varmistavat seudullisten prosessien etenemisen organisaatioissaan. Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä toimii jäsenkuntien yhteisenä kehittämisorganisaationa. Yhteistyö voi laajeta sopimus pohjaisesti muihin Pirkanmaan kuntiin kaupunkiseudun rajat ylittävissä yksittäisissä teemoissa. Kunnat ja kaupunkiseutu toimivat yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa.

11. Tuotamme ja jaamme ennakkointitietoa kaupunkiseudun tulevaisuuden ilmiöistä.

Raportointi 31.8.2023, tavoite on toteutunut kokonaan

Sopeutuva kaupunkiseutu –hankkeessa tunnistettiin muuttuvasta ilmastosta syntyviä ja kaupunkiseudulle kohdistuvia keskeisiä sää- ja ilmatoriskejä keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Hankkeen tuotoksena syntyneissä tarkistuslistoissa ja suunnittelua tukevissa työkaluissa on suosituksia varautumis- ja sopeutumistoimenpiteistä.

Seututoimisto toteutti kesä-elokuussa tulevaisuuskyselyn, jonka tavoitteena oli tukea seutustrategian toteutusta ja arviointia, saada suuntaa Kestävä siirtymä 2040 –ohjelmatyölle ja tuottaa pohdiskelevaa tulevaisuuskeskustelua. Tulevaisuuskyselyyn vastasi 77 asiantuntijaa kaupunkiseudulta ja sidosryhmistä.

Seututoimisto toteutti seudun ensimmäisen ”Tulevaisuuspäivä” -tapahtuman 1.9. Tilaisuuden aiheina olivat mm. tekoälyn vaikutukset kaupunkisuunnitteluun, vihreän siirtymän investoinnit ja tulevaisuus-kyselyn tulokset. Tilaisuuden ohjelmaan sisältyi asiantuntijaesityksiä ja paneelikeskustelu. Tilaisuuteen osallistui noin 50 jäsentä kaupunkiseudun työryhmistä. Tilaisuus sai hyvää palautetta ja formaatin toivottiin jatkuvan.

Seututoimisto haki ja sai ARA:lta rahoitusta (59 000 EUR) Väestöskenaariot ja asukkaat 2040 –ennakointihankkeelle. Hankkeessa ennakoidaan Tampereen kaupunkiseudun tulevaisuuden mahdollisia väestörakenteita (ns. väestöskenaariot), niihin vaikuttavia muutostekijöitä ja väestöskenaarioista kumpuavia mahdollisia tulevaisuuden asukkaita. Hanke käynnistyi elokuussa. Hankkeeseen palkattiin projektisuunnittelija ajalle 10/2023-9/2024. Syksyn aikana hankkeessa valmistui nykytilakuvaus seudun väestörakenteesta ja seudun kuntien väestösuunnitteista, joita esiteltiin asiantuntijawebinaarissa joulukuussa. Hanke valmistuu 9/2024.

2.1.5 Kansallinen MAL-verkosto

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä hallinnoi *valtakunnallista MAL-verkostoa*. Työllä tuetaan jäsenyhteisöjen strategista MAL-työn integraatiota, eheyttävää yhdyskuntarakenteen suunnittelua ja tietopohjaista mal-yhteensovittamistyötä sekä kaupunkiseutusunnittelun hyviä käytäntöjä. Vuonna 2023 mukana oli yhteensä 18 jäsenkaupunkia tai -seutua, YM, TEM, VM, LVM, Traficom ja Väylä, ARA, Kuntaliitto ja Aalto-yliopisto, Tampereen yliopisto ja SYKE. Verkoston vuosittaista toimintaa raamittaa Verkostostrategia, verkostosopimus sekä yhdessä jäsenistön kanssa hyväksytyt ja strategiset painopistealueet sekä viestintäsuunnitelma.

Vuonna 2023 MAL-verkoston valtakunnallista, valtiotoimijoita ja seutuja yhdistävää ohjausryhmää Anne Jarva Kuntaliitosta ja varapj:nä Mariitta Vuorenpää Porin kaupungilta. Koordinaatiossa oli vuonna 2023 palkattuna yhteensä 3 henkilöä (koordinaation 2 hlöä ja Asemanseututyön projekti-suunnittelija). Verkoston v. 2023 hankkeita ja toimintaa esiteltiin Kesäseminaarissa Porissa 15.6.2023 sekä vuoden lopun Vuosiseminaarissa Bottalla 30.11.2023.

Perustoiminnan hankkeet v. 2023:

- Päätettiin *Kaupunkiseutusunnittelun uudet mallit -vertaistuki ja hyvät käytännöt, KAUPSU-hanke*. Mukana olivat MAL-sopimuseudut sekä yhteisen yleiskaavan seudut Joensuu ja Kotka-Hamina yhteistyössä Kuntaliiton ja ympäristöministeriön kanssa. Hanke päättyi helmikuussa 2023 ja sen tuotoksena valmistui *Seutusunnittelijan käsikirja*.
- Toteutettiin v. 2023 yhteistyöhanke *Kaupunkiseutu- ja liikennejärjestelmäsuunnittelun yhteen nivominen kestävän kaupunkiliikkumisen edistämiseksi* – KaupsuSUMP- hanke. Hanke kohdistui erityisesti EU:n uuden Ten-T asetuksen tuleviin kaupunkinoodiseutuihin, myös pienempien seutujen SUMP prosesseja käsiteltiin yhteensä kolmessa työpajassa syksyn aikana. Lisäksi hankkeessa haastateltiin tulevat kaupunkisolmuseudut. Hanke päättyi tammikuussa 2024, tulosjulkistus on 25.1.2024.
- Toteutettiin *Strategisten painopisteiden päivitys* yhdessä jäsenten ja ohjausryhmän kanssa. Konsultin ehdotus ja prosessiraportti luovutettiin 15.12.2023. Strategisten painotusten viitekehys vuosille 2024 -2027 esitellään ohryn kokouksessa 8.2.2024.

Valtioneuvosto myönsi MAL-verkoston *Elinvoimaiset kaupunkiseudut -teemaverkostolle* 550 000 euroa. Yhteensä kokonaisrahoitus on 20 % omarahoitusosuudella on 687.500 euroa vuosille 2021-2023.

Hanketta jatketaan vuoden 2024 huhtikuulle. Omarahoitusosuus katetaan kaupunkiseutujen jäsenmaksuilla verkostolle. Teemaverkosto toteutetaan yhteishankkeena Tampereen yliopiston ja SYKEN kanssa.

Tampereen kaupunkiseudulla teemaverkosto-hanke on ollut tukemassa kaupunkiseudun rakennesuunnitelman valmistelua kartoittamalla seudullisesti merkittäviä elinkeinoalueita ja pitämällä työpaikkoja seudun maankäytön ja elinkeinotyön asiantuntijoiden kanssa. Teemaverkostossa tutkittiin myös Tampereen seutua *työpaikka-alueiden kestävä liikumisen edellytysten tietoa*ineisto-osahankkeessa. Asemanseututyössä pidettiin kolmen webinaarin sarja kevätkaudella 2023 sekä Asemanseutufoorumi lokakuussa 2023 Traficom, Väylän, LVM:n, HSY:n, HSL ja kaupunkien kanssa. Asemanseututyössä uudistettiin myös seutujen asemanseutuihin liittyvää tietotuotantoa päivittämällä asemanseudut.fi sivusto ja päivittämällä asemanseutujen kehityskuvaa esitteleviä asemanseutukortteja.

2.2 Käyttötalouden toteutuminen*

	alkuperäinen ta- lousarvio	talousarvio muutokset	2023 toteu- tuma	poikkeama
Seutuyksikkö				
Toimintatuotot	1 175 100,00	0,00	1 295 356,27	120 256,27
Toimintamenot	-1 175 100,00	0,00	-1 328 360,65	-153 260,65
Toimintakate	0,00	0,00	-33 004,38	-33 004,38
MAL-verkosto				
Toimintatuotot	309 800,00	0,00	345 681,00	35 881,00
Toimintamenot	-309 800,00	0,00	-351 543,60	-41 743,60
Toimintakate	0,00	0,00	-5 862,60	-5 862,60
Kuntayhtymä				
Toimintatuotot	1 484 900,00	0,00	1 641 037,27	156 137,27
Toimintamenot	-1 484 900,00	0,00	-1 679 904,25	-195 004,25
Toimintakate	0,00	0,00	-38 866,98	-38 866,98
Rahoitustuotot			12,65	
Rahoitusmenot			-290,27	
Vuosikate			-39 144,60	
Satunnaiset erät			0,00	
Tilikauden tulos			-39 144,60	

2.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen*

TULOSLASKELMA 1.1.-31.12.2023

	TA 2023	toteuma	poikkeama
Toimintatuotot			
Myyntituotot	1 332 700,00	1 565 663,07	232 963,07
Tuet ja avustukset	0,00	49 526,20	49 526,20
Muut toimintatuotot	0,00	25 848,00	25 848,00
	<u>1 332 700,00</u>	<u>1 641 037,27</u>	<u>308 337,27</u>
Toimintakulut			
Palkat ja palkkiot	-682 900,00	-857 423,68	-174 523,68
Henkilösivukulut	-130 700,00	-159 615,62	-28 915,62
Palvelujen ostot	-439 000,00	-539 900,92	-100 946,08
Ain., tarv. ja tavar	-11 000,00	-15 794,95	-4 794,95
Vuokratkulut	-66 100,00	-91 990,53	-25 890,53
Muut toimintakulut	-3 000,00	-15 133,39	-12 133,39
	<u>-1 332 700,00</u>	<u>-1 679 904,25</u>	<u>-347 204,25</u>
Toimintakate	0,00	-38 866,98	-38 866,98
Rahoitustuotot ja -kulut			
Muut rahoitustuotot		12,65	
Korkokulut		0,00	
Muut rahoituskulut		-290,27	
Vuosikate	0,00	-39 144,60	
Poistot ja arvonalentumiset	0,00	0,00	
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	
Satunnaiset erät		0,00	
Tilikauden + ylijäämä / - ali- jäämä	0,00	-39 144,60	

2.4 Rahoitusosan toteutuminen

	alkuperäinen talousarvio	talousarvio muutokset	toteutuma	poikkeama
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	0,00	0,00	-39 144,60	-39 144,60
Investointien rahavirta				
Investointimenot	0,00	0,00	0,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	0,00	0,00	-39 144,60	-39 144,60
Rahoituksen rahavirta				
oman pääoman muutokset	0,00	0,00	0,00	0,00
muut maksuvalmiuden muutokset	0,00	0,00	221 739,00	221 739,00
vaikutus maksuvalmiuteen				182 594,40

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymällä on kaksi tehtäväkokonaisuutta: seutuyksikkö ja kansallinen MAL-verkosto. Näiden nettobudjetoidun talousarvion toimintakate on yhtymäkokoukseen nähden sitova.

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2023		1.1.-31.12.2022	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	1 565 663,07		1 390 949,99	
Tuet ja avustukset	49 526,20		52 707,00	
Muut tulot	<u>25 848,00</u>	1 641 037,27	<u>0,00</u>	1 443 656,99
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-857 423,68		-709 597,21	
Henkilöstösivukulut				
Eläkeku-				
lut	-139 914,94		-112 874,82	
Muut henkilösivukulut	<u>-19 700,68</u>	-1 017 039,30	<u>-15 554,64</u>	-838 026,67
Palvelujen ostot	-539 900,32		-520 956,58	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15 794,95		-7 746,59	
Vuokrat	-92 990,53		-67 906,60	
Muut toimintakulut	<u>-15 133,39</u>	-1 679 904,25	<u>-8 472,35</u>	-1 443 108,79
Toimintakate		-38 866,98		548,20
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot		12,65		13,42
Korkokulut		0,00		0,00
Muut rahoituskulut		-290,27		-383,09
Vuosikate		-39 144,60		178,53
Poistot ja arvonalennukset		0,00		0,00
Satunnaiset erät				0,00
Tilikauden tulos		-39 144,60		178,53
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)		-39 144,60		178,53

3.2 Rahoituslaskelma

	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	-39 144,60	178,53
Investointien rahavirta	0,00	0,00
Satunnaiset erät		
Toiminnan ja investointien rahavirta	-39 144,60	178,53
Rahoitustoiminnan rahavirta		
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos	220 974,42	-249 826,14
Korottomien velkojen muutos	764,58	9 355,36
Rahavarojen muutos	182 594,40	-240 292,25
Rahavarat 31.12.	740 438,19	557 843,79
Rahavara 1.1.	557 843,79	798 136,04

3.3 Tase

Vastaavaa	2023	2022	Vastattavaa	2023	2022
Pysyvät vastaavat			Oma pääoma		
Aineelliset hyödykkeet			Peruspääoma	162 478,00	162 478,00
			Ed. tilik. Ylijäämä	461 916,18	461 737,65
			+ yli/ - alijäämä	-39 144,60	178,53
Osakkeet ja osuudet	21,00	21,00			
Vaihtuvat vastaavat			Vieras pääoma		
Pitkäaikaiset					
Muut saamiset	11 649,92	11 649,92			
Lyhytaikaiset			Lyhytaikainen		
Myyntisaamiset	26 188,28	293 775,00	Saadut ennakot	118 700,00	153 000,00
Muut saamiset	52 335,09	26 287,26	Ostovelat	79 646,74	59 993,02
Siirtosaamiset	158 600,00	138 035,53	Muut velat	24 380,37	17 303,35
Rahat ja pankkisaamiset	740 438,19	557 843,79	Siirtovelat	181 255,79	172 921,95
Vastaavaa yht.	<u>989 232,48</u>	<u>1 027 612,50</u>	Vastattavaa yht.	<u>989 232,48</u>	<u>1 027 612,50</u>

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Merkitty taseeseen nimellisarvostaan.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvostaan.

Tulojen ja menojen jaksotus

Vuodelle 2023 on kirjattu vuosilta 2020-2023 virheen vuoksi laskuttamatta jääneitä Tampellan toimistovuokria yhteensä 13385,00 euroa.

Tuotot vuodelle 2023 on kirjattu suoriteperusteiden mukaisesti.

Menojäämiin on kirjattu vuoden 2023 suoriteperusteiden mukainen osuus.

Edellisen tilikauden tietoihin ei ole tehty muutoksia.

4.2 Tuloslaskelman liitetiedot

Toimintatuotot	2023	2022
Seutuyksikkö		
Toimintatuotot	1 295 356,27	1 202 313,30
MAL-verkosto		
Toimintatuotot	345 681,00	241 343,69
Kuntayhtymä yhteensä		
Toimintatuotot	1 641 037,27	1 443 656,99

4.3 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Tulojäämät	158 600,00	138 000,00

4.4 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoma

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän peruspääoma

	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	162 478,00	162 478,00
Peruspääoma 31.12.	162 478,00	162 478,00
Edellisten tilikausien ylijäämä	461 916,18	461 737,65
Tilikauden yli/alijäämä	-39 144,60	178,53
Oma pääoma yhteensä	585 249,58	624 394,18

Peruspääoman jakautuminen jäsenkuntien kesken

	euroa	%
Kangasala	13 093,00	8,06 %
Lempäälä	8 867,00	5,46 %
Nokia	14 302,00	8,80 %
Pirkkala	7 280,00	4,48 %
Orivesi	4 465,00	2,75 %
Tampere	101 466,00	62,45 %
Vesilahti	1 838,00	1,13 %
Ylöjärvi	11 167,00	6,87 %
Yhteensä	162 478,00	100,00 %

	2023	2022
Erittely siirtovelosta		
Tuloennakot	118 700,00	153 000,00
Palkka ja henkilösivukulujen		
Lomapalkkajaksotukset	138 292,11	137 783,28
Muut palkkajaksotukset	20 377,80	19 897,40
Muut menoajäämät	0,00	0,00

4.5 Vakuuksia ja vastuita koskevat liitetiedot

Vuokravakuus Pirkanmaan liitolle Kelloportinkatu 1 C:n tiloista 11 649,92 euroa.

Taseeseen sisällyttämättömät vastuut

Vuokravastuut	2023	2022
Vuokravastuut yhteensä,		
vastuut voimassa 31.7.2025 saakka	86 590,15	73 782,82
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	39 648,00	39 648,00
Leasingvastuut yhteensä	18 540,00	18 500,00
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	6 550,00	6 550,00
Yhteensä	105 130,15	99 274,50

4.6 Henkilöstöä, luottamushenkilömaksuja ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2023	2022
vakinainen	9	9
määräaikainen	3	2

Henkilöstökulut on eritelty tuloslaskelmassa.

Luottamushenkilön palkkioista perityt luottamushenkilömaksut

	2023	2022
Kansallinen Kokoomus rp.	1 250,00	1 356,00
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue rp.	1 364,00	1 496,00
Vasemmistoliitto rp.	572,00	572,00
Vihreä Liitto rp.	1 020,00	1 207,00
Suomen Keskusta rp.	484,00	484,00
<u>Perussuomalaiset rp.</u>	<u>437,00</u>	<u>399,00</u>
Perityt luottamushenkilömaksut yhteensä	7 150,00	7 536,00

Tilintarkastusyhteisön palkkiot

	2023	2022
BDO Oy	6 720,00	5 096,40

4.7 Luettelot käytetyistä kirjanpitokirjoista

Toimintakertomus, tuloslaskelma, tase, liitetiedot ja tilintarkastuskertomus tulosteena ja atk-tiedostona.

Päiväkirja atk-tiedosto

Pääkirja atk-tiedosto

Apukirjat

Ostoreskontra atk-tiedosto

Myyntireskontra atk-tiedosto

Palkkakirjanpito atk-tiedosto

5 ALLEKIRJOITUKSET

Seutuhallituksen jäsenten ja seutujohtajan allekirjoitukset:

Tampere 27.3.20224

Kalervo Kummola
puheenjohtaja

Raimo Kouhia 1. varapuheenjohtaja

Toni Kolehmainen
2. varapuheenjohtaja

Matti Helimo

Anne-Mari Jussila

Anne Nyman

Kristiina Pispala

Aarne Raevaara

Sirpa Repo

Inna Rokosa

Pekka Salmi

Jussi Viljanen

Pauliina Österberg

Päivi nurminen
seutujohtaja

6 TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Tampereella 11.4.2024

BDO-Audiator Oy
Tilintarkastusyhteisö

Minna Ainasvuori, JHT, HT